

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۲

نشانه‌های اختصاری ۱۴

بخش نخست: قوانین

۱- لایحه قانونی تشدید مجازات مرتکبین جرایم مواد مخدر و اقدامات تأمینی و درمانی به منظور مداوا و اشتغال به کار معتادین مصوب ۱۳۵۹/۳/۱۹ ۱۷

۲- قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷/۸/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحیه‌های بعدی ۲۴

۳- قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۷۶/۸/۱۷ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحیه‌های بعدی ۳۴

۴- قانون راجع به استرداد مجرمین مصوب ۱۳۳۹/۲/۱۴ ۴۸

۵- قانون مربوط به مواد روان گردان (پسیکو تروپ) مصوب ۱۳۵۴/۲/۸ ۵۴

بخش دوم: مقررات

الف: آیین نامه‌ها

۱- آیین نامه اجرایی قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۲ نخست وزیری ۶۵

۲- آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۷۷/۱۰/۲۲ ستاد مبارزه با مواد مخدر ۷۰

۳- آیین نامه عفو و تخفیف مجازات محکومین مواد مخدر مصوب ۱۳۶۹/۱۲/۲ ستاد مبارزه با مواد مخدر ۸۰

۴- آیین نامه کمیسیون عفو و بخشودگی مصوب ۱۳۷۳/۹/۱۹ مقام معظم رهبری ۸۲

۵- آیین نامه پیشگیری از اعتیاد، درمان معتادان به مواد مخدر و حمایت از افراد در معرض خطر اعتیاد مصوب ۱۳۷۷/۱۱/۲۰ ستاد مبارزه با مواد مخدر ۸۷

ب- بخش نامه‌ها

۱- بخش نامه دادستان کل کشور در رابطه با همکاری با نمایندگان صدا و سیما که ستاد معرفی می نماید ۹۲

۲ □ مجموعه کامل قوانین مواد مخدر

- ۲- بخش نامه دادستانی کل کشور در رابطه با عفو محکومین مواد مخدر ۹۲
- ۳- بخش نامه دادستانی کل کشور در رابطه با اتباع خارجی که به جرم مواد مخدر
محبوس می گردند ۹۳
- ۴- بخش نامه دادستانی کل کشور در رابطه با ماده ۳۰ قانون مبارزه با مواد مخدر ۹۳
- ۵- بخش نامه دادستان کل کشور در رابطه با منع فروش اموال ضبط شده توسط مراجع قضایی ۹۴
- ۶- بخش نامه دادستان کل کشور در رابطه با رعایت مقررات مواد ۲۸ و ۳۰ قانون
مبارزه با مواد مخدر ۹۴
- ۷- بخش نامه دادستان کل کشور در رابطه با تأکید بر لزوم ارسال احکام صادره
از مراجع، در اجرای مواد ۹ و ۱۱ به ستاد به همراه لیست اموال مصادره ای ۹۵
- ۸- بخش نامه ریاست محترم قوه قضائیه به رؤسای دادگستری استانها و دادگاههای
انقلاب اسلامی و سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور ۹۵
- ۹- بخش نامه ریاست محترم قوه قضائیه مبنی بر رعایت دقیق مقررات قانون مبارزه
با مواد مخدر ۹۷
- ۱۰- بخش نامه دادستان کل کشور در خصوص نحوه ی تعیین درصد خلوص مواد مخدر ۹۹

ج: تصویب نامه ها

- ۱- تصویب نامه راجع به فهرست مواد مخدر مصوب ۱۳۳۸/۵/۲ هیأت وزیران با
اصلاحیه های بعدی ۱۰۱
- ۲- تصویب نامه در مورد امحای مواد افیونی و مخدر مصوب ۱۳۵۸/۲/۱۰ هیأت
وزیران ۱۰۵

د: آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

- ۱- رأی دیوان عدالت اداری در ابطال مواد ۱۸ و ۲۰ آیین نامه اجرایی قانون مبارزه
با مواد مخدر ۱۰۷
- ۲- رأی دیوان عدالت اداری در ابطال بخش نامه معاون اجرایی قوه قضائیه مبنی
بر تسری قانون نحوه اجرای محکومیت های مالی به محکومان مواد مخدر ۱۱۱
- ۳- رأی دیوان عدالت اداری در ابطال مواد ۲ و ۳ و ۵ و ۷ و ۹ و ۱۲ و بند الف ماده ۴
آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۱۵
- ۴- رأی دیوان عدالت اداری در ابطال مواد ۱۰ و ۲۵ و تبصره ۲ ماده ۲۶ و ۲۷ و ۲۸ و ۳۰ و ۳۱
آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۱۸
- ۵- رأی دیوان عدالت اداری در ابطال ماده ۱۴ آیین نامه مالی ستاد مبارزه با مواد مخدر
مصوب ۱۳۶۸ ۱۲۲

بخش سوم: معاهدات و قطعنامه های بین المللی

- ۱- قانون الحاق دولت ایران به معاهده واحد مواد مخدر ۱۹۶۱ نیویورک
مصوب ۱۳۵۱/۱/۱۸ ۱۲۹
- ۲- معاهده واحد مواد مخدر مصوب ۱۹۶۱ نیویورک ۱۳۰
- ۳- قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به پروتکل اصلاحی معاهده واحد مواد مخدر سال
۱۹۶۱ میلادی برابر با ۱۳۴۰ هجری شمسی مصوب ۱۳۸۰/۵/۱۴ ۱۷۴
- ۴- قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون مواد روان گردان مصوب
۱۳۷۷/۳/۲۶ ۱۸۸
- ۵- کنوانسیون مواد روان گردان مصوب ۱۹۷۱ وین ۱۸۹
- ۶- قانون الحاق به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای
روان گردان مصوب ۱۳۷۰/۹/۳ ۲۱۲
- ۷- کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان گردان
مصوب کنفرانس مورخ ۲۰ دسامبر ۱۹۸۸ ۲۱۳

بخش چهارم: گزیده ای از مجموعه نظرهای مشورتی اداره ی کل حقوقی و تدوین قوانین

قوه ی قضائیه در زمینه ی مواد مخدر

- ۱- تعیین مجازات جزای نقدی به همراه مجازات اعدام فاقد مجوز قانونی است ۲۵۱
- ۲- خرید و فروش مواد مخدر که یک طرف آن مخبر است ۲۵۲
- ۳- نحوه اجرای ماده ۳۱ قانون مبارزه با مواد مخدر ۲۵۳
- ۴- ماری جوانا، حشیش و گراس ۲۵۴
- ۵- استعمال مواد مخدر و نگهداری آلات و ادوات استعمال و تعدد جرم ۲۵۵
- ۶- رسیدگی به جرایم مواد مخدر مکشوفه از محموله های پستی (صلاحیت دادگاه) ۲۵۵
- ۷- رسیدگی به جرایم موضوع مواد ۲۱ و ۲۲ قانون مبارزه با مواد مخدر
(صلاحیت دادگاه) ۲۵۶
- ۸- با فوت محکوم مجازات حبس و جزای نقدی ساقط می گردد ۲۵۷
- ۹- تعارض مصوبات مراجع قانونگذاری با مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام .. ۲۵۷
- ۱۰- خرید و فروش مواد مخدر ۲۵۸
- ۱۱- تخفیف مجازات در جرایم مواد مخدر ۲۵۸
- ۱۲- اخفاء یا حمل یا نگهداری مواد مخدر به امر همسر ۲۵۹
- ۱۳- مشارکت در فروش مواد مخدر ۲۵۹
- ۱۴- خرید و نگهداری مواد مخدر ۲۶۰

۴ □ مجموعه کامل قوانین مواد مخدر

۱۵	- انفصال از خدمت	۲۶۱
۱۶	- بازدارنده بودن مجازاتهای قانون مبارزه با مواد مخدر	۲۶۱
۱۷	- مجازات خرید، فروش و نگهداری مواد مخدر	۲۶۲
۱۸	- بازدارنده بودن مجازاتهای حبس ابد و اعدام موضوع مواد مخدر	۲۶۲
۱۹	- تجدیدنظر در احکام مواد مخدر	۲۶۳
۲۰	- فرار معتاد از محل بازپروری	۲۶۳
۲۱	- اقرار در جرایم راجع به مواد مخدر	۲۶۴
۲۲	- عدم امکان اعمال توأم تخفیف مجازات، براساس ماده ۳۸ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی	۲۶۵
۲۳	- عدم نسخ قوانین غیر متعارض با قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۶	۲۶۵
۲۴	- رسیدگی غیابی در جرایم مواد مخدر	۲۶۶
۲۵	- مصادیق آلات و ادوات استعمال مواد مخدر	۲۶۶
۲۶	- مجازات ترانزیت (عبور) مواد مخدر	۲۶۷
۲۷	- تعدد جرم در استعمال مواد مخدر	۲۶۷
۲۸	- عدم تسری قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی در جرایم مواد مخدر	۲۶۸
۲۹	- مجازات معتاد برای مرتبه دوم و دفعات بعدی	۲۷۰
۳۰	- امکان اعمال ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی در جرایم مواد مخدر	۲۷۱
۳۱	- قابل اجرا بودن مقررات ماده ۱۷ لایحه تشدید مجازات مرتکبین	
۲۷۱	- جرایم مواد مخدر	۲۷۱
۳۲	- تجدیدنظر در جرایم مواد مخدر	۲۷۲
۳۳	- ترانزیت مواد مخدر در حکم حمل و نگهداری آن است	۲۷۳
۳۴	- مجازات معاونت در جرایم مواد مخدر	۲۷۳
۳۵	- ملاک تشخیص اشد و اخف بودن مجازاتهای موضوع جرایم مواد مخدر	۲۷۴
۳۶	- استعمال مواد مخدر به صورت تفنی	۲۷۴
۳۷	- معامله صوری بلامانع است	۲۷۵
۳۸	- انتقال و سیله نقلیه حامل مواد مخدر به غیر	۲۷۵
۳۹	- جرایم غیر مشابه در مواد مخدر	۲۷۶
۴۰	- خرید، حمل، نگهداری و فروش مواد مخدر	۲۷۶
۴۱	- راننده بدون پروانه حامل مواد مخدر (صلاحیت دادگاه)	۲۷۷
۴۲	- اگر با خودرویی دو بار توسط دو متهم حمل صورت گیرد فقط خودرو مصادره می شود	۲۷۷

۴۳- قرار بازداشت موقت باید به تأیید رئیس دادگستری برسد	۲۷۸
۴۴- قرص دیازپام	۲۷۹
۴۵- تحقق بزه در فروش مواد مخدر	۲۸۰
۴۶- ارتکاب جرم در خارج از کشور	۲۸۰
۴۷- مثبت بودن نتیجه آزمایش و اعتیاد	۲۸۱
۴۸- ناس	۲۸۱
۴۹- کشف مکرر مواد مخدر از یک متهم که به شیوه بلع جاسازی کرده است در حکم جرم واحد می باشد	۲۸۲
۵۰- مراجع قانونگذاری حق رد، ابطال و نسخ مصوبات مجمع تشخیص مصلحت را ندارند	۲۸۳

بخش پنجم: گزیده ای از مجموعه نظرهای دیوان عالی کشور و دادستانی کل

در زمینه ی مواد مخدر

۱- حذف مجازات جریمه نقدی بر اساس ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی و جاهت قانونی ندارد	۲۸۷
۲- الزام به تعیین و حضور وکیل مدافع در جلسه محاکمه برای جرایمی که مجازات آن حبس ابد و اعدام است	۲۸۸
۳- تفهیم اتهام باید منجز و مشخص باشد	۲۹۰
۴- عدم رعایت تناسب در تعیین کیفر و شبهه در اتهام از موارد نقض است	۲۹۱
۵- صرف اعلام شکایت از ناحیه بستگان نمی تواند مثبت اتهام اعتیاد باشد	۲۹۲
۶- در صورت احراز اعتیاد صدور حکم به استعمال همان مواد و جاهت قانونی ندارد	۲۹۳
۷- تعیین مجازات اشد به موجب قانون لاحق مغایر با بند ۲ ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی است	۲۹۴
۸- در صورت تعدد جرم مواد مخدر، تعلیق مجازات و جاهت قانونی ندارد	۲۹۵
۹- در صورتی که حداقل مجازات قانونی کمتر از سه ماه و حداکثر بیش تر از آن باشد دادگاه مکلف است با توجه به ماده ۳ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت بیش از ۹۱ روز حبس تعیین یا مجازات مقرر در قانون را تبدیل به جزای نقدی نماید	۲۹۷
۱۰- دادگاه قبل از صدور حکم مکلف به احضار متهم و تفهیم اتهام به وی است	۲۹۸
۱۱- ماده ۳۸ قانون اصلاحی مبارزه با مواد مخدر به جهت زمان وقوع جرم و مقید نبودن مواد تخفیفی (در آن تاریخ) لازم الرعایه نخواهد بود	۲۹۹
۱۲- در موارد شبهه و تعیین میزان خلوصی مواد دادگاه مکلف به ارجاع امر به	

- کارشناس است..... ۳۰۰
- ۱۳- تبرئه متهم بازداشت (در زمان حاکمیت قانون سابق) از اتهام اعتیاد به هروئین مستنداً به ماده ۱۵ قانون اصلاح مواد مخدر با رعایت ماده ۱۶ قانون م.م.م.
- صحيح نمى باشد..... ۳۰۱
- ۱۴- چنانچه شخص معتاد خود را جهت ترک اعتیاد و درمان به دادگاه معرفی نماید
- مجازات او فاقد وجاهت قانونی است..... ۳۰۳
- ۱۵- تحقق جرم فروش یا توزیع مواد مخدر هیچ ملازمه‌ای با خرید یا مالکیت آن ندارد. ۳۰۴
- ۱۶- صرف تحویل یک بار مواد مخدر به دیگری موجب تحقق فعل توزیع نمی‌گردد.. ۳۰۶
- ۱۷- اقرار متهم بدون داشتن قرائن و امارات مثبتة کاشف از حقیقت نیست. ۳۰۷
- ۱۸- در صورت تردید در سن بلوغ متهم، تا احراز آن صدور حکم جزایی و جاهت قانونی ندارد..... ۳۰۸
- ۱۹- در صورتی که جریمه نقدی با دیگر مجازات‌ها همراه باشد جریمه نقدی قابل تعلیق نمی‌باشد. ۳۰۹
- ۲۰- تست انجام شده توسط مرکز تحقیقاتی و آموزش علوم آزمایشگاهی می‌تواند مثبت کاذب داشته باشد..... ۳۱۰
- ۲۱- در صورت انکار اتهام، اقرار ضمنی کافی برای اثبات و احراز وقوع بزه نمی‌باشد. ۳۱۱
- ۲۲- سیخ و لوله کاغذی آلت مختص استعمال مواد مخدر محسوب نمی‌گردد..... ۳۱۲
- ۲۳- جرائم موضوع ماده ۸ ق.م.م.م. متفاوت و مستقل از هم می‌باشند..... ۳۱۳
- ۲۴- اعمال تبصره ذیل ماده ۱۸ ق.م.ا. در خصوص کسر ایام بازداشت از جریمه نقدی.. ۳۱۴
- ۲۵- شلاق مقرر در ماده ۶ ق.م.م. قابلیت تشدید به بیش از ۷۴ ضربه را ندارد..... ۳۱۵
- ۲۶- نگهداری تریاک و فروش بخشی از آن مستلزم تعیین دو مجازات علیحده است... ۳۱۶
- ۲۷- تخفیف مجازات علی رغم عدم اعمال ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی ۳۱۷
- ۲۸- ارائه طریق ارتکاب جرم از مصادیق معاونت است..... ۳۱۸
- ۲۹- صرف حضور و اطلاع از وقوع بزه، جرم نیست..... ۳۱۹
- ۳۰- عدم قابلیت ضبط و جوه تهیه شده نزد خریدار قبل از پرداخت به فروشنده..... ۳۲۰
- ۳۱- فروش و نگهداری تریاک دو جرم متفاوت از هم می‌باشند..... ۳۲۱
- ۳۲- در صورت احراز اعتیاد تفهیم استعمال صحیح نمی‌باشد..... ۳۲۲
- ۳۳- نگهداری مواد به قصد فروش، عنوان جرم را از حد نگهداری خارج نمی‌سازد..... ۳۲۳
- ۳۴- فرد معتاد را نمی‌توان به جهت موادی که خریداری و مصرف کرده است مجازات نمود..... ۳۲۴

۳۲۵	۳۵- تریاک و حشیش قانوناً یک نوع مواد تلقی می‌شوند.....
۳۲۶	۳۶- قابلیت کسر ایام بازداشت قبلی از محکومیت جزای نقدی.....
۳۲۷	۳۷- اعمال تخفیف و تبدیل توأم آن در راستای ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی و جاهت قانونی ندارد.....
۳۲۸	۳۸- خرید مواد مخدر موضوع ماده ۵ق.ا.م.م.م و نگهداری آن دارای یک مجازات است.....
۳۲۹	۳۹- مجازات حبس، اشدتر از مجازات‌های جریمه نقدی و شلاق است.....
۳۳۰	۴۰- مجازات اعتیاد مجدد فقط تا ۷۴ ضربه شلاق می‌باشد.....
۳۳۱	۴۱- امکان استفاده از آزادی مشروط مجوز رد درخواست اعمال بند ۲ ماده ۱۱ قانون مجازات نمی‌باشد.....
۳۳۲	۴۲- در اعمال بند ۲ ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی تقلیل حبس نوعی تخفیف محسوب می‌گردد.....
۳۳۴	۴۳- تعیین دو مجازات برای فعل مجرمانه واحد خلاف موازین است.....
۳۳۵	۴۴- در صورت اصدار حکم تخفیفی در راستای ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی از تاریخ صدور حکم مجازات قبلی قابل الاجراست.....
۳۳۶	۴۵- در صورت اجرای حکم موجبی برای اعمال ماده ۱۱ قانون مجازات اسلامی وجود ندارد.....
۳۳۸	۴۶- ملاک در الزام مداخله وکیل از سوی دادگاه مجازات اصلی تعیین شده برای آن جرم است.....
۳۴۰	۴۷- صرف وجود قرائن ولو (قوی) مجوز عدول از اصل برائت نمی‌باشد.....
۳۴۱	۴۸- دادگاه مرجوع الیه (دادگاه ثانی) وقتی نظر بر خلاف نظریه دیوان عالی کشور یا دادستان کل دارد صرفاً باید اظهار نظر نماید و حق صدور رأی ندارد.....
۳۴۳	۴۹- صرف کشف وسایل آلات و ادوات استعمال در منزل دال بر مالکیت آن به صاحبخانه نمی‌باشد.....
۳۴۴	۵۰- تعیین مجازات جمعی از موارد ابهام و اشتباه محاسبه‌ای در حکم نبوده و قاضی مجاز به صدور حکم اصلاحی بدون نقض حکم نمی‌باشد.....
۳۴۶	
۳۴۹	بخش ششم: استفتائات فقهی
۳۶۳	کتاب شناسی